

RIVIERKREEFT

Projectaankondiging

Kennisplatform Rivierkreeft II

In het voorjaar van 2020 is het project Kennisplatform Rivierkreeft II van start gegaan. Dit project komt direct voort uit het succesvol afgeronde project Kennisplatform Rivierkreeft I.

Aanleiding

Gedurende de afgelopen eeuw hebben verschillende exotische rivierkreeften zich in Nederland gevestigd. De rivierkreeften zijn de laatste decennia zou in aantal toegenomen dat ze schade veroorzaken aan het ecosysteem, waterkeringen en oevers. Hierdoor zijn ze op de Europese Exotenverordening geplaatst en moeten de exotische rivierkreeften officieel bestreden worden. Hoewel er meerdere exotische rivierkreeften in Nederland voorkomen zijn het met name de rode- en gestreepte Amerikaanse rivierkreeften (*Procambarus clarkii* en *Procambarus acutus*) die voor de meeste problemen zorgen.

In Nederland wordt er inmiddels ook op de rivierkreeften gevist, maar nog niet grootschalig. De Nederlandse overheid

heeft visserij als mogelijke beheersmaatregel benoemd om de rivierkreeftenplaag te beheersen (bestrijden). Hiermee wordt de visserij officieel als volwaardig handelingsperspectief gezien, maar dit handelingsperspectief wordt nog niet door iedereen omarmt. Hierdoor is er nog geen grootschalige visserij naar rivierkreeften in Nederland ontstaan en zijn waterbeheerders pas zeer recentelijk gestart met het zoeken naar vervolgacties om tot een oplossing te komen.

Hoewel het perspectief voor de rivierkreeftenvisserij er positief uitziet, zijn er conflicterende visies tussen betrokken partijen en ontbreekt het aan objectieve informatie. Willen we in Nederland de rivierkreeftenproblematiek constructief aanpakken dan moeten er kennishiaten opgevuld worden, de rivierkreeftenvisserij professionaliseren en moet met name het gesprek met alle belanghebbende partijen gevoerd worden. Dit zodat de visserij, zoals voorgesteld door de Nederlandse overheid, inderdaad een constructieve bijdrage kan leveren aan de aanpak van de problematiek. Dit project draagt bij aan de professionalisering en positionering van een *duurzame* rivierkreeftvisserij.

Foto: Leon Hoogendijk ©

Kennisplatform Rivierkreeft I heeft beroepsvissers de mogelijkheid gegeven hun stem te laten horen en onderzocht wat de impact van visserij op rivierkreeftenpopulaties kan zijn. Dit heeft geleid tot een samenwerkingsverband tussen meerdere beroepsvissers, wetenschappers en waterbeheerders. Dankzij Kennisplatform Rivierkreeft I zijn verschillende belanghebbenden met elkaar in gesprek gekomen. Er is meer begrip voor elkaars standpunten en het is niet meer ondenkbaar dat partijen die voorheen recht tegenover elkaar stonden, nu samen aan een oplossing werken. Maar nog steeds is de centrale vraag hoe een duurzame visserij in te richten nog niet beantwoord.

Doelstellingen en activiteiten

Binnen project Kennisplatform Rivierkreeft II staat wetenschappelijk onderzoek in samenwerking met beroepsvissers en waterbeheerders centraal met als doel om de volgende doelstellingen te halen:

1. Professionalisering en positionering rivierkreeftenvisserij.

Om een volwaardige tak van de beroepsvisserij en een geschikte partner voor waterbeheerders te kunnen zijn moet de kreeftenvisserij verder professionaliseren. Hiervoor dient een duidelijk **business model** ontwikkeld te worden. Tevens wordt er gekeken naar de **verwaardiging** van het product in de handel en of dit geoptimaliseerd kan worden. Hiernaast onderzoeken we de **efficiëntie van de verschillende vangtuigen** en

Foto: Leon Hoogendijk ©

opslagmethodes. We organiseren informatiebijeenkomsten voor vissers waarin we de kennis en ervaringen tijdens dit project uitwisselen. Tevens is er veel onduidelijkheid over vergunningen, **wetgeving** en welke partij nu zeggenschap heeft over welk deel van het probleem. Het project gaat alle relevante informatie over de rivierkreeftenvisserij bundelen in een **'handboek rivierkreeftvisserij'**.

2. Beantwoorden van de centrale kennisvraag m.b.t. een duurzame rivierkreeftenvisserij.

Voor er tot actie overgegaan kan worden, moet het duidelijk worden welke actie waar en wanneer moet plaatsvinden. Hiervoor moeten nog een aantal essentiële kennisvragen beantwoord worden.

Zo is het noodzakelijk dat de visserij optimaal is afgestemd op de levenscyclus en activiteit van de kreeften in het seizoen. Hiervoor wordt data verzameld door middel van **vangstregistraties** gedurende het seizoen en de **bijvangsten**. Hierbij wordt een **app**

ingezet om dit via de mobile telefoon mogelijk te maken.

Omdat in het veld niet alles wat onder water gebeurt zichtbaar is, worden er ondersteunende experimenten uitgevoerd op het proefsloten complex 'De Sinderhoeve' van Wageningen Environmental Research. Hoe laten kreeften zich vangen, hoe gedragen kreeften zich in de vangtuigen en lopen ze er ook weer uit? Hiernaast maken we op enkele plekken in Nederland **schattingen van de populatiegroottes** om zo de benodigde intensiteit van een mogelijke beheersvisserij in te schatten.

Rivierkreeften hebben een impact op het watersysteem en het onderhoud daarvan en brengen schade toe aan keringen en oevers. Hierdoor zijn recentelijk ook beperkingen in het transporteren van met kreeften verontreinigde bagger bijgekomen. Het **schadebeeld** is erg divers en het is niet duidelijk of alle beschreven effecten tegelijkertijd optreden. Ook is niet duidelijk welke kosten hier voor de waterbeheerders mee gemoeid zijn. Daarom wordt er in dit project in samenwerking met waterbeheerders een inschatting van de schadebeeld gemaakt. Dit zal plaatsvinden middels gerichte veldbezoeken en discussierondes met waterbeheerders. Het schadebeeld zal gevaloriseerd worden middels het normenboek NBL en waar mogelijk onderbouwd vanuit kostenoverzichten van waterschappen.

Om de kwaliteit van het product rivierkreeft te kunnen waarborgen onderzoeken we van rivierkreeften uit verschillende locaties in Nederland de gehalten van mogelijke **verontreinigingen met dioxines** in het staartvlees en de kop.

3. Draagvlak vissers en stakeholders vergroten.

Belangrijk leerpunt uit Kennisplatform Rivierkreeft I, is dat de beroepsvissers en waterbeheerders graag betrokken zijn bij de tussentijdse resultaten. Dit creëert draagvlak om data te verzamelen, leidt tot begrip en kennis van de stand van zaken en zorgt ervoor dat de verschillende partijen eenduidig communiceren en ervaringen/inzichten met elkaar uitwisselen.

Om alle belanghebbenden te informeren en hopelijk om, waar nog aanwezig, enig wantrouwen weg te nemen worden er tijdens dit project diverse **stakeholdergesprekken** gevoerd gericht op het samenbrengen van vissers, waterschappen, terrein beherende organisaties, provincies en andere belanghebbenden (waaronder groot-handels en de culinaire sector). De vorm en samenstelling waarin deze bijeenkomsten gehouden worden verschilt per bijeenkomst en onderwerp van gesprek.

Er wordt tevens een **klankbordgroep** opgericht waarin vertegenwoordigers van de Unie van

Waterschappen en/of individuele waterschappen, terrein beherende organisatie en andere stakeholders zitting hebben. Op deze manier is er buiten de stakeholdergesprekken en gerichte platformbijeenkomsten een continue betrokkenheid van stakeholders geborgd.

4. Kennis delen, urgentie-agendering.

De rivierkreeften houden al veel mensen bezig, in veel achtertuinen zijn de exoten te vinden. Zelfs Zijne Majesteit de Koning Willem-Alexander uitte zijn belangstelling de kreeften, want ook in zijn achtertuin zijn de invasieve rode Amerikaanse rivierkreeften aanwezig. Deze aandacht is positief maar er is meer goed geïnformeerde informatie en actie nodig om daadwerkelijk tot oplossingen te komen.

Via verschillende media kanalen wordt het publiek geïnformeerd over de ontwikkelingen in het project en de rivierkreeftenproblematiek in het algemeen. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van o.a. de website **www.rivierkreeft.nl**, professioneel opgezette **zomercampagnes**, een **podcast** en een **eindsymposium**. Dit doen we om continue aandacht te vestigen op de invasieve rivierkreeften en het probleem op de agenda te krijgen van beleidsmakers zodat er uiteindelijk actie ondernomen wordt.

Projectduur

Waar het project in principe tot eind 2022 zou lopen, is het de verwachting dat de huidige COVID-19 crisis voor een aanzienlijke vertraging gaat zorgen en het project langer zal duren. De precieze impact die de crisis heeft, zal later deze zomer pas volledig duidelijk worden.

Projectorganisatie

Dit project wordt gefinancierd door het Europees Fonds voor Maritieme Zaken en Visserij (EFMZV). Het project wordt geleid door Wageningen Environmental Research met Good Fish Foundation (GFF) als projectpartner. Binnen het project wordt samengewerkt met Net-VISwerk, verschillende beroepsvissers, waterbeheerders en andere belanghebbenden.

Contactpersoon

Dr ir I. (Ivo) Roessink
Wageningen Environmental Research
Mail: Ivo.Roessink@wur.nl

Europese Unie, Europees Fonds voor
Maritieme Zaken en Visserij